

Nikola MUZIĆ:

Arhiv Bos. krajine B. Luka

ABK

ŠTRAJK U LJUBIJI

U martu 1930. godine otišao sam na rad u Francusku, gdje sam ostao do jula 1933. Najviše sam radio u željezari /oko 18 mjeseci/ u mjestu blizu luksemburške i belgijske granice, a zatim sam prešao u Pariz i ostao do povratka u zemlju.

Dolaskom iz Francuske, ostao sam na poljoprivrednom imanju sve do 1938. kada sam se zaposlio u rudniku Ljubija. U to vrijeme bilo je na Rudnom Brijegu u Ljubiji oko 1.000 radnika. Ja sam radio kao rudar-vozač, utovarač itd. Voć 1939. uključio sam se u sindikat URS. Tada su, pored URS-ovih, postojale još dvije organizacije sindikata: JUGORAS i HRS. Ne sjećam se koliko je bilo sindikalno organizovanih radnika, ali znam da je najbrojniji bio URS, pod uticajem i rukovodstvom Komunističke partije. Među istaknutije i najaktivnije u redu sindikata spadao je Drago Lukić. Istina, bilo je i drugih koji su radili, ali ih nisam poznao kao Lukića.

Koliko je bila jaka organizacija sindikata može se zaključiti i po masovnom štrajku koji je organizovan u jesen, mislim, septembra 1940. Prije štrajka, došlo je do sporazuma između sve tri organizacije sindikata /URS-a, JUGORAS-a, HRS-a/ da se zajednički organizuju štrajkovi. Mislim da je ideja komunisti koji su radili u ovom sindikatu. Štrajk je organizovan sa zadatkom da se izdejstvuje povećanje plata. Prije toga, u više navrata, zahtijevali su radnici i sindikalne organizacije da se povećaju nadnice, a pošto su poslodavci to odbili, odlučeno je da se ide u štrajk.

Mi radnici i članovi sindikata znali smo da se priprema štrajk. I jednog dana, oko 9 časova, sirena je oglasila početak štrajka. Svi radnici su prestali da rade. Alat je odložen ili spakovan u barake. Pozvani smo da dođemo u Radnički dom. Došli su radnici sa svih radilišta. Sve je stalo; vozovi, radovi na radilištima, sve je paralizovano. Na skupu u Radničkom domu izabran je štrajkaški odbor, koji će rukovoditi štrajkom u ime radnika, odnosno sindikata, jer je sindikat rukovodio. Pored toga, izabrani su povjerenici, da prikupljaju pomoć u namirnicama i hrani od rudara koji su živjeli po selima, kao i od radnika koji mogu da pruže pomoć u žitu i drugim namirnicama. Trebalo je obezbijediti izdržavanje radnika nastanjenih u radničkim kolonijama, koji nisu imali sredstava. U ovome smo imali uspjeha. Hrana je sakupljena i podijeljena radnicima.

Uprava rudnika i tamošnja vlast tražili su intervenciju, pa je došao vod žandarma, koji je smješten u Ljubiji, sa zadatkom da održava red, jer se plaše da bi moglo doći do napada.

I pored dobre i masovne organizovanosti radnika, i-pak je bilo štrajkbrehera, koji su pokušavali da vozovima, lokomotivama krenu i otpočinu rad. Međutim, mi smo stavljali pruge na prugu i tako onemogućavali saobraćaj. Koliko mi se čini, štrajk je trajao tri nedjelje. Radilišta su opustjela, a kada smo kasnije došli, ona su bila zarasla u travu.

Za vrijeme štrajka, odbor koji je rukovodio štrajkom odredio je delegate koji će pregovarati sa upravom rudnika. Međutim, neki delegati nisu se dosledno držali, pa je došlo do popuštanja i ustupaka pred upravom i tadašnjom vlasti, iako im

to nije bilo preporučeno i nisu imali takva ovlaštenja od štrajkačkog odbora. Zbog toga je štrajk djelimično uspio /nije došlo do udovoljenja našim zahtjevima/. Istina, štrajk je imao pozitivnog odraza, jer je za duže vrijeme obustavljena proizvodnja, a s druge strane, uprave i tadašnja vlast saznale su o našoj organizovanosti, snazi i jedinstvu.

U štrajkačkom odboru su bili: Brečević /ne sjećam se imena/, Drago Lukić, Ivica Orlovac /sada u Ljubiji/, ispred URS-a. Od JUGORAS-a je bio neki Bešlagić, dok se predstavnika HRE-a ne sjećam. Kako smo tada obaviješteni, i predstavnik JUGORAS-a, Bešlagić, bio je delegat za pregovore sa upravom rudnika, i on je doprinjeo da je došlo do odstupanja od radničkih zahtjeva.

Arhiv Bos. krajine B. Luka
ABK